

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETAS**

SPRENDIMAS

**DĖL SERGAMUMO PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SITUACIJOS LIETUVOJE, ŠIŲ
LIGŲ GYDYMO PROBLEMŲ BEI PREVENCIJOS IR KITŲ PRIEMONIŲ SITUACIJAI
GERINTI**

2024 m. balandžio 10 d. Nr. 111-S-

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetas (toliau – Komitetas),

2024 m. kovo 20 d. posėdyje išklauses Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atstovų, Komiteto neetatinių ekspertų ir kitų ekspertų informaciją dėl sergamumo priklausomybės ligomis (įskaitant ir priklausomybę nuo azartinių lošimų) situacijos Lietuvoje, šių ligų gydymo problemų bei prevencijos ir kitų priemonių situacijai gerinti,

pažymi, kad lošimų rinka Lietuvoje labai sparčiai auga, ypač nuotoliniai stalo lošimai ir lošimai nuotoliniais A kategorijos lošimo automatais, 2017 m. už dalyvavimą lošime įmokėta 931 116 875 Eurų suma, 2023 m. – 1 998 610 144 Eurų suma. Lietuvoje įsigalėjo rizikingiausi lošimų būdai, kuriuose galima pralošti žymiai didesnes sumas.

pastebi, kad nelegalių lošimų rinka gali sudaryti iki 30 proc. nuo legalių paslaugų. Lietuvoje galimai yra daugiau nei tūkstantis nelegalių lošimų organizatorių.

atkreipia dėmesį, kad nuotolinių lošimų dominavimas lošimų rinkoje Lietuvoje bei nuolatinės ir itin gausios lošimų reklamos sporto renginiuose, televizijoje, socialiniuose tinkluose ir kitose žiniasklaidos priemonėse daro didelį poveikį Lietuvos gyventojams, ypač jauniems žmonėms ir patologiniams lošėjams.

reiškia susirūpinimą, kad Apribojusių savo galimybę lošti asmenų registro, kurio tvarkytoja yra Lošimų priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, duomenimis šiuo metu registre yra 16 070 galiojančių prašymų iš asmenų, pateikusių prašymus neleisti lošti. Iš jų 91

proc. yra vyrų, 9 proc. – moterų prašymų. Daugiausiai prašymų yra 21-30 metų amžiaus grupėje (51 proc.). Dalis užsiregistravusiųjų nurodo, kad apriboja savo galimybes lošti dėl lošimų būdų, kurių Lietuvoje nėra (Bingo salonų). Palyginimas su kitomis Europos Sąjungos šalimis, pvz. Prancūzija, kurioje gyvena 67,7 milijono gyventojų ir yra apie 38000 savanoriškai nuo lošimų nusišalinusių asmenų, rodo, kad šio registro veiklą Lietuvoje reikia tobulinti ir padaryti ją atskaitingą kompetentingai institucijai.

atkreipia dėmesį, kad, vadovaujantis Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, Lietuvoje sergančių asmenų patologiniu potraukiu azartiniams lošimams (F63.0 diagnoze pagal Tarptautinę ligų klasifikaciją (toliau - TLK) ir azartinių lošimų ar lažybų nulemtomis gyvenimo būdo problemomis (Z72.6 diagnoze pagal TLK) yra labai mažai – 2023 m. buvo 83 asmenys ir jiems buvo suteikta 241 paslauga dėl potraukio azartiniams lošimams. Bendroje priklausomybės ligų struktūroje priklausomybė nuo azartinių lošimų sudaro labai mažą dalį.

pažymi, kad patologiniu lošėju tapti didesnę riziką turi asmenys, priskirtini priklausomam asmenybės tipui (emociškai nebrandūs, slopinantys jausmus, siekiantys, kad kiti spręstų jo problemas, pasižymintys aukštu nerimo lygiu, daugeliu atvejų turintys ir kitas priklausomybes).

akcentuoja, kad Respublikinio priklausomybės ligų centro (toliau - RPLC) duomenimis, dėl patologinio potraukio azartiniams lošimams RPLC filialuose nuo 2020 metų besigydančių asmenų skaičius nuosekliai augo – nuo 55 asmenų 2020 metais iki 69 asmenų 2021 metais, iki 139 asmenų 2022 metais ir iki 176 asmenų 2023 metais.

pastebi, kad pasaulinė praktika patvirtina – priklausomybės patologinio potraukio azartiniams lošimams gali būti valdomos. Antai Jungtinėje Karalystėje, kuri laikoma sėkmingai lošimus reguliuojančia valstybe, jos Lošimų komisijos duomenimis probleminių lošėjų skaičius šalyje sumažėjo nuo 0,6 proc. 2020 m. iki 0,3 proc. 2021 m.

atkreipia dėmesį, kad priklausomybė nuo azartinių lošimų yra rimta psichikos sveikatos problema ir neatsakingas požiūris į azartinius lošimus, nevykdymas prevencinių priemonių sukelia finansinę žalą valstybei ir jos piliečiams, kurie gali patirti sunkumų laiku gauti sveikatos priežiūros paslaugas dėl neatsakingo lošiančių asmenų elgesio. Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu, asmens sveikatos priežiūros įstaigos moka už galimą žalą pacientams, toks mokestis už galimą žalą valstybei ir jos atsakingiems piliečiams turi atsirasti ir asmenims, kurie užsiima rizikinga visuomenėje veikla. Taip būtų išlaikytas principas, jog valstybė gali užtikrinti prieinamas ir tinkamas sveikatos priežiūros paslaugas atsakingiems valstybės piliečiams. Panašaus principo laikomasi perkant alkoholio produktus ir/ar tabako gaminius, priskirtinus prie ypatingos paskirties prekių, kurias vartojant daroma žala žmonių sveikatai ir kurias perkant Lietuvos piliečiai

moka akcizo mokestį, kuris padidina valstybės biudžeto pajamas ir leidžia iš dalies kompensuoti apdraustųjų sveikatos priežiūros išlaidas.

n u s p r e n d ž i a:

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1.1. Siekiant išsiaiškinti tikrąjį azartinių lošimų problemos mastą populiacijoje ir vykdyti šios problemos valdymą, pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai, Finansų ministerijai, valstybiniais mokslinių tyrimų institutams, aukštosioms mokykloms, Lošimų priežiūros tarnybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui organizuoti išsamius azartinių lošimų poveikio Lietuvos gyventojams vertinimus, kurie apimtų:

- ekonominius lošimų įtakos Lietuvos valstybei rodiklius (įtaką turizmui, darbo vietų kūrimui, mokesčių pajamoms ir investicijoms),
- socialinius lošimų įtakos visuomenės gerovei rodiklius (poveikį šeimų gerovei, bedarbystei ir pan.)
- psichologinius ir medicininius lošimų įtakos asmens ir visuomenės sveikatai, visų pirma, priklausomybių nuo azartinių lošimų vystymuisi, rodiklius.

Remiantis šiais rodikliais siūloma vykdyti nuolatinę lošimų stebėseną, teikti siūlymus lošimų reguliavimo tobulinimui.

1.2. Parengti ir pateikti Seimui teisės aktų projektus dėl visiško azartinių lošimų reklamos draudimo, išskyrus reklamą lošimų organizavimo vietose, lošimų organizatorių interneto svetainėse, lošimų verslo specialistams (profesionalams) skirtuose leidiniuose.

1.3. Efektyviausias būdas organizuoti priklausomybių prevenciją (lošimai, alkoholis, tabakas, narkotikai) yra bendrų (prevencijos ir gydymo) kompleksinių priemonių įgyvendinimas, todėl siekiant efektyviau išnaudoti žmogiškuosius ir finansinius išteklius, tikslinga užtikrinti vieningą visų priklausomybių prevencijos, gydymo paslaugų, apimančių psichologinės ir medicininės pagalbos patologiniams lošėjams prieinamumą, koordinavimą. Šiuo tikslu būtina spręsti klausimą dėl Apribojusių savo galimybę lošti asmenų registro perdavimo iš Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Sveikatos apsaugos ministerijai. Perdavus šio registro duomenų koordinavimą ir kontrolę Sveikatos apsaugos ministerijai, gydymo paslaugų teikimo ir kompleksinių priemonių įgyvendinimas lošimų, narkotikų, tabako ir alkoholio priklausomybių prevencijos programoje būtų paprastesnis, efektyvesnis, tikslingesnis bei valstybei ekonomiškai taupesnis sprendimas.

2. Siūlyti Finansų ministerijai:

Nustatyti papildomą sveikatos draudimo mokestį asmenims, kurie pradeda rizikingą lošimų veiklą lošimų namuose ir/ar nuotolinių lošimų veiklą, t.y. nustatyti prievolę lošėjui susimokėti fiksuoto dydžio įmoką į valstybės biudžetą, kuri būtų vertinama kaip papildomas draudimas asmeniui, užsiimančiam rizikinga visuomenėje veikla.

3. Siūlyti Sveikatos apsaugos ministerijai:

3.1. Spręsti klausimą dėl sergančių asmenų patologiniu potraukiu azartiniam lošimams geresnės diagnostikos ir sveikatos priežiūros paslaugų dėl potraukio azartiniam lošimams prieinamumo ir jų apimčių padidinimo tiek pirminėje, tiek stacionarinėje grandyse.

3.2. Peržiūrėti pacientų siuntimų tvarką, kad po stacionarinio gydymo gydytojai specialistai galėtų nukreipti pacientus, sergančius priklausomybėmis, tęstiniam gydymui į Psichikos sveikatos centrus ir reabilitacijai.

3.3. Spręsti klausimą dėl vaikų, sergančių priklausomybėmis, sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir jų apimčių padidinimo.

3.4. Apsvarstyti galimybę nustatyti paciento atsakomybę už savo sveikatos nesaugojimą nuo elgesio priklausomybių ir psichoaktyviųjų medžiagų.

4. Siūlyti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai:

Išplėsti esamas socialinės atsakomybės ir gyvenimo įgūdžių programas, įtraukiant į jas lošimų prevencijos mokymus.

5. Siūlyti Lošimų priežiūros tarnybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos:

5.1. Stiprinti kovą su nelegalios nuotolinių lošimų veiklos vykdytojais.

5.2. Skatinant dialogą ir partnerystę, sukurti darbo grupę iš valdžios institucijų atstovų, lošimų industrijos ekspertų ir socialinės atsakomybės specialistų, kuri kurtų priemonių, kurios apsaugotų lošėjus nuo patologinio potraukio azartiniam lošimams projektus, inicijuotų pilotinius projektus, kurie leistų išbandyti naujas atsakingo lošimo priemones ir jų poveikį. Tai padėtų surasti subalansuotus ir pagrįstus praktika sprendimus, atsižvelgti į visų suinteresuotųjų šalių interesus.

5.3. Išanalizuoti pasaulio šalių teigiamą patirtį organizuojant ir kontroliuojant azartinius lošimus.

6. Apie pasiūlymų įgyvendinimo eigą ir priimtus sprendimus informuoti Komitetą iki 2024 m. liepos 1 d.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Seimas, Gedimino pr. 53, 01109 Vilniaus m., Lietuva (2024-04-11 14:06:14)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	SPRENDIMAS DĖL SERGAMUMO PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SITUACIJOS LIETUVOJE, ŠIŲ LIGŲ GYDYMO PROBLEMŲ BEI PREVENCIJOS IR KITŲ PRIEMONIŲ SITUACIJAI GERINTI
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-04-11 Nr. 111-S-7
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Antanas Matulas, Seimo narys
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-04-11 11:54:59 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-04-11 11:55:11 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d313037343730313 3,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-09-18 20:08:20–2024-09-16 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-04-11 11:55:14 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-02-28 10:34:07–2025-02-27 10:34:07
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2024-04-11 14:06:14)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2024-04-11 14:06:14 atspausdino Milda Neverkevičienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-